

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1838

LXVIII. Excommunication einiger Bürger Perlebergs, die mit einem Excommunicirten in Verkehr gestanden v. J. 1384.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54294](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54294)

sertim in perleberghe, parchem, putest, vryenstein, wuzstock, pritzwalk, hanelberghe, lentzen, werben, Grabow, nyentat, Swerin, lubeke, wismaria, wittenberghe, zehufen, Osterborch, Stendal, angermunde, werben, arneborch, kiritze, wusterhufen, Reppin, Berlin, Brandenburg, vrankenworde proconsules, scabios, Ciues opidanos, Janitores, pistores, Tabernatores, panicidas, infitores, mercatores, pannifices, carnifices, pellifices, fabros, iudeos ac omnes alios, viros et mulieres, senes et iuvenes, nominatum et in specie, reliquos vero in genere caritative moneatis, quos et nos monemus per presentes, ut a quolibet humano solatio et participationis genere dictorum Injuratorum per nos subsecutorum videlicet emendo, vendendo, stando, eundo, sedendo, loquendo, dormiendo, equitando, fabricando, fouendo, consiliando, protegendo, auxiliando, computando, piscando, pabulando, potando, cibando, feruiendo, pecora et pecudes ipsorum custodiendo, fouendo, subueniendo, braxando, equos eorum suffrando, Sal, aquam aut ignem ministrando, pascendo, nec ipsos ad ciuitates castra, opida, villas, placita, consilia uel auxilia inuocent uel dimittant quouis modo, sed eos tamquam pestiferos et morbosos ac in sancta fide catholica infectos vident seque ab eis abstrahant infra octo dies vestris monitionibus proximos penitus et desistant realiter et cum effectu, Alioquin omnes et singulos eisdem excommunicatis temere communicantes in genere et quorum nomina lator presentium in specie duxerit vobis nominandos, vna cum principalibus pari pena constringendo in signum maledictionis animarum suarum accensis candelis et pulsatis campanis per modum grauationis denuntietis et denunciari faciatis publice coram plebe singulis diebus dominicis et festiuis. In quibus siquidem sententiis ut presertur dicti excommunicati et ipsi temere, communicantes per vnam quindenam animo vippere obtinaces aures suas ne audiant vocem recantatoris, dei timore postposito, pertinaciter persisterint, ex tunc quod propter ipsorum tirannidem singulis temporum intervallis singula mandata dirigere non possumus, nullo alio mandato desuper expectato, lapsa vna quindenam vbi dicti petrus struue, Johannes Gülow, Tzabellus Vlesow, Johannes radelof, Johannes wessel, hintzo schomeker, Johannes capup, Thide wilken, Tzabellus Bode, Gherardus Tzachchow proconsules et consules prenarati et omnes opidani in opido perleberghe ipsi consentientes in huiusmodi nephando statuti editi termine aut eis temere communicantes visi fuerint, larem fouerint, domicilium, dominium seu Iurisdictionem habuerint, de Jure uel de facto, aut alter eorum moram traxerit uel traxerint et post eorum et cuiuslibet ipsorum ab inde recessum per triduum a sollempniis cessetis diuinorum in premissis non cessantes, donec aliud a nobis habebitis in mandatis, et nuntio de periculo cauentibus ipsum nutibus, signis aut descriptionibus non prodentes pena sub premissa. Datum Magdeburgh in Curia habitationis nostre, anno domini M^o CCC^o octuagesimo quarto presentibus discretis viris ludolpho hiddestorp perpetuo vicario in ecclesia sancti Nicolaj predicta et hinrico de helmstede halberstadenensis dioecesis, in die apolonie virginis et martyris, nostro sub sigillo. Quidquid in premissis feceritis per vestras patentes litteras huic nostro mandato transfixas et sigillis vestris sigillatas nobis referibatis pena sub predicta, dictiones debitas approbamus.

Nach dem Original. Auf einem angehefteten Zettel findet sich dabei die Anzeige: Domini Judex reuerende! noueritis quod ego hinricus blomeke plebanus in perleberghe in dominica die qua cantatur esto mihi sum presens vestrum mandatum in ecclesia sancti Jacobi infra missarum sollempnia de ambone debite executus publice coram plebe sub anno domini M^o CCC^o LXXXIII° protestans hoc meo sub sigillo presentibus appenso.

LXVIII. Excommunication einiger Bürger Perlebergs, die mit einem Excommunicirten in Verkehr gestanden v. J. 1384.

Bartholdus dei gratia decanus ecclesie beati Nicolai Magdeburgenfis, Index cause et partium in-

ra scriptarum ab honorabili viro domino Emekone de Lemmershufen quondam Thefaurario ecclesie nostre supradicte, Judice principali a sede apostolica specialiter deputato Subdelegatus, viris discretis diuinorum Rectoribus, presbiteris curatis et non curatis, notariis publicis, Clericis quibuscumque per Magdeburgensem, haelbergenfem, halbertadensem, verdenfem Swerinenfem, Brandenburgensem ciuitates et diocefes ac alias per et in almanie partibus vbilibet constitutis, ad quem uel ad quos presens nostrum mandatum ymmo uerius apostolicum pro ejus executione facienda peruenerit, Salutem in domino et nostris ymmo uerius apostolicis firmiter obediri mandatis. Quamuis alias auctoritate apostolica, qua fungimur in hac parte, Bruningum dufedow, haelbergenfis diocefis, ad instantiam domini Thiderici Bodonis, Brandenburgensis diocefis, sua iusta exigente contumacia cum suis sibi temere communicantibus in genere et quibusdam certis personis in specie moneri, excommunicari et subsequi gradatim et successiue debitis temporum intervallis seruatis seruandis mandauimus et taliter denunciari publice coram plebe, Quas quidem sententias cum suis grauaminibus usque ad strictissimum interdictum per nouem dies post eorum cuiuslibet ipsorum ab inde recessum Rutger heyno smet, Gheuehardus mollener, henningus Budenhagen, Iudeko Coppen et denis arnt, Johannes sryyk, Thideko sealk, hermannus benen, Conradus kruger, heyno sceper, lutteke gherke, heyno meues, Toppelman, Coppe varnow, henneko molner, Nicolaws nyebure non uerentur nec abhorrent formidare, sed temere et de facto dicto Bruningo communicant in crimine criminosis in offensam omnipotentis dei sanctorum petri et pauli apostolorum et sancte Romane ecclesie uilipendium et contemptum, nostre jurisdictionis scandalum et non modicum dicti domini Thiderici prejudicium nec non animarum suarum injuriam et grauamen sue salutis et inmemores heu miserabiliter obcecati, Ne dicti superius expressi de sua indurata pharaonis malitia aliis bonis iustis hominibus deum timentibus referant uiam dampnationis et delinquendi, Vobis debite requisitis in uirtute sancte obedientie et sub excommunicationis pena, quam in uos et uestrum quemlibet presentium contemptorem terna tamen canonica monitione premissa seruimus, in hiis scriptis distincte precipiendo mandamus, quatenus supra nominatos uice nostra caritatiue moneatis, quos et nos monemus per presentes, ut infra octo dies uestris monitionibus proximis deo et nobis de contemptu hujusmodi temerarie communicationis cum Bruningo dufedow ut prefertur contracte satis faciant effectiue seque abstineant ab eodem, aut decima die Juridica post notificationem presentium uobis factam Coram nobis compareant cur excommunicari non debeant proposituri, alioquin ubi dictus Bruningus cum suis sibi temere communicantibus uidelicet Rulger heyno smet, lutteke gherke, heyno meues, toppelman, Coppe varnow, henneke mollener, Nicolaws nyebure, uisus fuerit seu fuerint uisi, laudem fouerint dominium, domicilium seu Jurisdictionem habuerint, moram traxerint seu alter eorum et per quindecim dies post eorum et cuiuslibet ipsorum ab inde recessum strictissimum seruetis ecclesiasticum interdictum, ita quod corpora mortuorum ad ecclesiasticam nullatenus recipiant sepulturam et omnia sacramenta sint ibidem interdicta preterquam a iure concessa Baptisma paruulorum et uaticum decedentium, Ipsosque superius expressos singulis diebus dominicis et festiuis et totiens quotiens uos ab infirmis ecclesias visitare contigerit accensis candelis et pulsatis campanis per modum grauationis in signum maledictionis, una cum principali pari pena confringendo cum uericulo fiant dies ejus pauci cum tribus subsequenter denunciatis publice coram plebe, uerum quia propter uiarum discrimina et excommunicatorum tirannidem ipsorumque seueritatem singulis terminis congruis et oportunitis nuncios nostros cum nouis grauaminibus mittere non possumus commode et secure, Quare uobis in uirtute sancte obedientie et sub pena predicta districte precipiendo mandamus, quatenus omnes et singulos uestros parochianos utriusque sexus uice nostra salubriter et caritatiue moneatis, quos et nos monemus per presentes, ut infra quindenam dictis uiginti diebus elapsis proxima a communione dictorum excommunicatorum superius expressorum uidelicet emendo, uendendo, stando,

eundo sedendo, furno, balneo, esu, potu, salis et aque ministerio, molendo, fabricando, pabulando, paciendo, ignem ministrando, alloquio, Salutando, equitando, placitando auxiliando, consiliando, equos eorum suffriando, pecora et pecudes ipsorum custodiendo, feruendo, laborando et quolibet alio licito participationis genere desinant penitus et desistant. Et presertim villanos in Cramber, in vifeke, in nyenwelle, in welle, in lintberghe, in Tuchen et omnes opidanos in perleberghe, in prifwalk, in hanelberghe et iudeos specialiter nominatim et in specie reliquos vero in genere pena sub predicta moneatis, quos et nos monemus per presentes, ut a qualibet communiione dictorum excommunicatorum iam prenarrata infra dictum tempus se abstrahant penitus et desistant, alioquin omnes et singulos eisdem excommunicationis temere communicantes singulis diebus dominicis et festiuis vna cum principalibus pari pena confringendo denunciatis publice coram plebe, donec ad sancte matris ecclesie gremium redierint et beneficium absolutionis a nobis meruerint obtinere. Quidquid in premisis feceritis per vestras patentes litteras huic nostro mandato transfixas et sigillis vestris sigillatas nobis rescribatis et nuncio de periculo caueatis ipsum signis uel nutibus non prodendo sed magis adinuando pena sub premissa. Datum Magdeburch in Curie habitationis nostre Anno Domini M^o CCC^o LXXX. IV.

Nach dem Original.

LXIX. Urkunde des Bischofs Dietrich von Havelberg, worin er den Vertrag der Stadt Perleberg mit dem Martinialtare genehmigt, nach welchem jene den dem Altare zugehörigen unbauten Platz am Pferdemarkt erhielt und dem Altare dafür eine bestimmte Getreidehebung ausgesetzt wurde v. J. 1385.

In nomine domini amen. Nos Thydericus dei et apostolice sedis gracia hanelbergensis ecclesie episcopus vniuersis et singulis cristi fidelibus presencia visuris seu auditoris cupimus fore notum, quod quia prouidi viri Consules oppidi perleberghe quandam aream in foro vulgariter perdemarkede nuncupato sitam, abolim altari in honorem beati martini fundato, quo missa secunda proxima missa incepta consequenter solet celebrari, in ecclesia beati Jacobi dicti opidi omni iure appropriatam, nunc autem desolatam et penitus desertam, de nostro et dominorum Hynrici Blomeken plebani et Johannis Lubeken, dicti altaris sancti martini vicarii, pleno consensu, aream ipsam antedictam vsui ciuitatis perleberghe deputarunt, pro qua consules opidi perleberghe, qui pro tempore fuerint, ipsi Johanni lubeken et cuilibet suo successori vicario altaris antedicti de duobus choris filiginis certorum et verorum reddituum annuorum in singulis festiuitatibus sancti martini episcopi et confessoris perpetuis temporibus prouidebunt et actu prouiderunt. etiam quam cito consules pretacti dimidium chorum filiginis intra aut extra ciuitatem opidi perleberghe in certis redditibus preparabunt, hunc dieto altari assignabunt ac in perpetuis redditibus deputabunt et ipsi Johanni lubeke et cuilibet suo successori vicario altaris pretacti de eodem facient plenarie responderi. Quo vero dimidio choro filiginis sic ut premititur altari sepedicto deputato extunc consules opidi perlebergh prenarrati, qui pro tempore fuerint, ipsi Johanni aut suo successori, nisi de altero dimidio choro filiginis, de propriis ipsorum redditibus solum prouidebunt. Quem quidem contractum et nos Thydericus Episcopus antedictus de consensu dominorum hynrici plebani et Johannis vicarii predictorum auctoritate nostra ordinaria approbauimus, ratificauimus et confirmauimus approbamus, ratificamus et in dei nomine presentibus confirmamus Ipsumque contractum, ut premititur sigilli nostri autentici appensione ex certa scientia fecimus communiri in euidentis testimonium omnium